

Sakspapir

ArkivsakID 25/6474
Vår Saksbehandler Karin Elise Nilssen
Avdeling Landbruk

Forslag til endring av lokal forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Viltfaglig utvalg	003/26	13.01.2026

Viltfaglig utvalg 13.01.2026

Vedtak:

Viltfaglig utvalg foreslår en endring i lokal «forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr». Forslaget er basert på endringer i bestanden av elg i løpet av siste bestandsplanperiode fra 2023-2025, samt tilbakemeldinger fra vald om bestandsstatus og ønsket minsteareal for neste bestandsplanperiode fra 2026-2028.

Det foreslås endringer i minstearealet for elg i §2, samt en ny §3 som fastsetter fellingsavgifter for elg og hjort.

§ 1. Det er adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Elverum kommune.

§ 2. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse er som angitt i tabellen:

	<i>Elg: Minsteareal i daa</i>	<i>Hjort: Minsteareal i daa</i>	<i>Rådyr: Minsteareal i daa</i>
Nordre Elverum	3500	100 000	3000
Strandbygda øst	1840	10 000	3000
Sørskogbygda	3000	100 000	3000
Heradsbygda, Collertskogen og S.N.H	2700	100 000	3000
Resten av kommunen	3000	100 000	3000

§ 3. Satsene for fellingsavgift etter forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, er lik maksimalsatsene vedtatt i statsbudsjettet.

§4. Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift 8.mars 2023 nr. 386 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, Elverum kommune, Hedmark.

13.01.2026 Behandling i Viltfaglig utvalg

VU - møtebehandling:

Heradsbygda jaktvald har innspill med ønske om endring i minstearealet, og foreslår at minsteareal for Heradsbygda, S.N.H og Collertskogen endres til 2700 daa.

Avstemming:

Innspill om endring i minsteareal for Heradsbygda, S.N.H og Collertskogen fra 3000 daa til 2700 daa og øvrig innstilling til vedtak fra kommunedirektøren enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling

Viltfaglig utvalg foreslår en endring i lokal «forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr». Forslaget er basert på endringer i bestanden av elg i løpet av siste bestandsplanperiode fra 2023-2025, samt tilbakemeldinger fra vald om bestandsstatus og ønsket minsteareal for neste bestandsplanperiode fra 2026-2028.

Det foreslås endringer i minstearealet for elg i §2, samt en ny §3 som fastsetter fellingsavgifter for elg og hjort.

§ 1. Det er adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Elverum kommune.

§ 2. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse er som angitt i tabellen:

	<i>Elg: Minsteareal i daa</i>	<i>Hjort: Minsteareal i daa</i>	<i>Rådyr: Minsteareal i daa</i>
Nordre Elverum	3500	100 000	3000
Strandbygda øst	1840	10 000	3000
Sørskogbygda	3000	100 000	3000
Heradsbygda, Collertskogen og S.N.H	3000	100 000	3000
Resten av kommunen	3000	100 000	3000

§ 3. Satsene for fellingsavgift etter forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, er lik maksimalsatsene vedtatt i statsbudsjettet.

§4. Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift 8.mars 2023 nr. 386 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, Elverum kommune, Hedmark.

Utredning

Elverum kommune ønsker å foreslå endringer i lokal forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr. Forslaget til endringer i minstearealet kommer på grunn av at endringer i bestanden av elg de siste årene har ført til at dagens minsteareal for de fleste valdene ikke stemmer med det som er det reelle resultatet av jakta. Flere av valdene har de to siste årene av bestandsplanperioden hatt behov for større kvote enn det eksisterende minsteareal åpnet for, og har måttet søke om fravik fra minstearealet i tråd med §7 i «Forskrift om forvaltning av hjortevilt» (Hjorteviltforskriften). Fravik fra minstearealet etter §7 er imidlertid ment som kortvarig tiltak, fortrinnsvis kun for et år. Dersom bestanden avviker fra minstearealet over lengre tid må kommunen, jf. rundskriv 2024/37 om forvaltning av hjortevilt, vurdere en forskriftsendring.

Fire av valdene på østsida skal våren 2026 utarbeide nye bestandsplaner for sine områder, og det er viktig at en eventuell forskriftsendring kommer i forkant av dette.

Forslaget til endring i lokal forskrift skjer i tråd med Hjorteviltforskriften §6 andre ledd der det heter at: Forslag om endring av minsteareal fremmes innen 15. januar. En eventuell forskriftsendring fastsettes av kommunen innen 15. mars

Definisjonen på minsteareal er størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på. Det er derfor viktig at satt minsteareal reflekterer de hjorteviltbestandene som faktisk finnes i kommunen. Dersom minstearealene er for høye eller lave over tid er det i praksis ingen reell forvaltning av hjortevilt fra kommunens side. Rundskriv 2024/27 om Hjorteviltforskriften fastslår: Fastsetting av minstearealet er det viktigste virkemiddelet i reguleringen av bestandsstørrelse. Minstearealet bør samordnes med de øvrige virkemidlene for å nå kommunens mål i hjorteviltforvaltningen. Innlandet fylkeskommune har også oppfordret kommunene til en mer aktiv bruk av minstearealet, der vi ikke tenker på forskriften som statisk, men som et forvaltningsverktøy som endres i takt med bestanden.

Viltforvaltning i Elverum kommune skiller seg fra mange andre kommuner i landet ved at vi har større endringer i bestandsnivå på grunn av predasjonstrykk. Valdene i Elverum opplever at bestanden av hjortevilt svinger kraftig i takt med at ulverevir kommer inn i et område, eller tas ut i lisensjakt. På grunn av dette vil vår kommune ha behov for å gjøre hyppigere justeringer av minstearealet for at det skal fungere som et forvaltningsverktøy slik Hjorteviltforskriften legger opp til.

Flere av valdene opplever at størrelsen på bestanden av elg har økt de siste par årene etter at ulverevir ble tatt ut. Tildelinger etter minstearealet har derfor vært lavere enn det som har vært nødvendig for å kunne regulere veksten i bestanden. I en bestand i endring må minstearealet ikke være urørlig, men bør årlig være oppe til diskusjon blant vald og kommune.

Valdene har blitt informert i storviltemøte om at minstearealet ville bli tatt opp til vurdering før nye bestandsplaner vedtas. Valdene har også i epost blitt bedt om å komme med foreløpige vurderinger av bestandssituasjonen i sitt område, og hva de mener vil være et fornuftig nivå for minstearealet i neste bestandsplanperiode. Videre vil valdene få mulighet til å utale seg i høringsrunden.

Når det gjelder rådyr er det ikke foreslått noen endring i minsteareal. De fleste større valdene har etter søknad fått innvilget kvotefri jakt, og har selv også ansvar for å øke antallet

fellinger i perioder med mye rådyr. De fleste mindre valdene med 5 eller færre fellingstillatelser rapporterer om ingen eller få skutte dyr hvert år. Det er fortsatt lite hjort i kommunen, og det oppfattes ikke å være behov for å endre minstearealet for hjort.

Vurdering av bestandssituasjonen og minsteareal for valdene.

I en vurdering av forslag til nye minsteareal må kommunen basere seg på innhenting av informasjon fra valdene om bestandssituasjonen og tall fra hjorteviltregisteret. I tillegg har Elverum kommune i 2025 fått utført en beitetakst for områdene øst for Glomma som gir en bedre forståelse av beitegrunnet for hjorteviltet.

Per 16.12.25 har de fleste valdene ikke levert endelig fellingsrapport. Jaktslutt er 23. desember, og rapporteringsfrist er 10 dager etter. Imidlertid har de fleste valdene tall på fellinger og jaktdager tilgjengelig i Hjorteviltregisteret via sett- og skutt. Selv om tallene ikke er endelige, og det kan komme endringer når kommunen mottar fellingsrapporten, er det likevel tilstrekkelig til å gi en god indikasjon på resultatet av årets jakt.

Heradsbygda, Sørskogbygda, S.N.H og Strandbygda øst har i det siste året fått godkjent fravik fra minstearealet etter §7. Alle valdene har sett en økning i bestanden, og har valgt å øke kvoten for å unngå en rask, ukontrollert økning av bestanden som kan føre til beiteskader og potensielt flere dyrepåkjørsler.

For Heradsbygda, Sørskogbygda og S.N.H har antallet fellinger gått opp i løpet av planperioden etter at ulverevir er tatt ut i lisensfelling, men nye flokker kan oppstå eller revirgrenser endre seg, slik at situasjonen i valdene er vanskelig å forutse. Bestanden av elg kan raskt både øke og minske i takt med predasjonstrykk fra ulv og bjørn. På grunnlag av dette bør minstearealet beregnes slik at det gir noe høyde for at situasjonen er usikker.

Sørskogbygda melder om en stigende bestand elg etter at ulverevir ble tatt ut i i 2023. Elverum kommune har fått en tilbakemelding fra valdet der de ønsker et minsteareal på 3000 daa. Valdet skriver at de ønsker å balansere uttaket etter neste bestandsplanperiode på 90 dyr per år.

Strandbygda øst melder om fortsatt høy bestand av elg, og ønsker et minsteareal på 1840 daa som gir en fellingskvote på linje med det valdet har fått tildelt de siste to årene.

Nordre Elverum melder at bestanden av elg i deres område er stabil, og ser ikke behov for endringer i minstearealet for deres område de neste årene.

For de små valdene som S.N.H og Collertskogen er beregning av anbefalt minsteareal med grunnlag i fellingstall vanskelig fordi valdene har forholdsvis få fellingstillatelser og gjennomgående ligger tettere opptil 90-100% fellingsuttak.

Med tanke på valdenes plassering, bør de mindre valdenes minsteareal endres i samme takt som områdene rundt.

Beitetaksten for Elverum øst for Glomma viste at beiteuttaket for alle treslag har sunket betraktelig siden siste beitetaksering i 2013 (jf. rapport fra Utmarksforvaltningen AS). Rapporten fra beitetakseringen konkluderer at forholdsvis lavt beitestrykk sammen med stabile slaktevekter og bra rekruttering indikerer at bestanden ligger på et bærekraftig nivå i

forhold til beitegrunnlaget. Rapporten konkluderer at vinterbestanden av elg kan økes noe uten at det utgjør risiko for overbeite eller ødeleggelse av kvalitetsvirke i skogen.

Elverum kommune mener at dagens nivå på elgbestanden med fordel kan beholdes, og at en bør være forsiktig med å øke vinterbestanden i særlig grad. Selv om beitegraden er betraktelig lavere enn den var i 2013, er det fortsatt enkelte områder som kan oppleve en del skader på produksjonsskog. Fortsatt forholdsvis lav bestand er en fordel både med hensyn til skog og beite, trafikk og elgens helse.

Forskriftsfesting av fellingsavgifter

Elverum kommune mottok 19.09 en veiledning fra Landbruksdirektoratet som omhandler krav om forskriftsfesting av fellingsavgifter for elg og hjort. I veiledningen står det følgende:

"Den 1. juli 2026 vil viltressursloven (lov 20. juni 2025 nr 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv.) tre i kraft. Fra samme tidspunkt vil dagens viltlov (lov 29. mai 1981 nr 38 om jakt og fangst av vilt) oppheves.

Landbruksdirektoratet vil gjøre oppmerksom på at viltressursloven når den trer i kraft innfører et krav om at kommuner som ønsker å fastsette og kreve inn fellingsavgift for hvert dyr som felles av elg og hjort, må gjøre dette i forskrift, jf. viltressursloven § 9 fjerde ledd. Fellingsavgiftene må fastsettes innenfor rammer fastsatt av Stortinget. Gjeldende rammer følger av Prop. 1 S (2024-2025) fra Landbruks- og matdepartementet s. 131.

Landbruksdirektoratet anbefaler at kommunen fastsetter én felles forskrift for åpning av jakt, fastsetting av minsteareal, og for fastsetting av fellingsavgifter. Deretter må forskriften revideres ved behov. Det vil gjøre beslutningene lettere tilgjengelig for både jegere, interesseorganisasjoner og øvrige viltmyndigheter."

Fylkeskommunen påpeker i epost av 27.11.25 at det ikke er tilstrekkelig at fellingsavgiften fastsettes i gebyrregulativet, men må ha en forskriftsform. Videre skriver de at: "for å unngå hyppige revideringer, er det enkleste å bruke maks sats i forskriften. Alternativt oppgi en prosentsats av maks sats (eksempelvis 60 %) i stedet for et kronebeløp, dersom det er ønskelig med lavere sats som virkemiddel."

Elverum kommune har i sitt gebyrregulativ følgende om fellingsavgifter: «Viltfaglig utvalg vedtar å øke fellingsavgiftene for henholdsvis elg og hjort slik at de økes årlig i tråd med de statlig fastsatte maksimalsatsene. Satsene avrundes ned til nærmeste krone.» Statens satser har de siste årene blitt økt med tikrone som laveste sats, noe som gjør en presisering om avrunding i forskriftsteksten overflødig. Det foreslås derfor å utelate tekst om at satsen avrundes nedover.

Forslag til tekst i forskriften: "Satsene for fellingsavgift etter forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, er lik maksimalsatsene vedtatt i statsbudsjettet."

Forslaget vil ikke utgjøre noen forskjell i fellingsavgiftene fra det som er vedtatt i kommunens gebyrregulativ.

Naturmangfoldsloven

Ifølge §7 i Naturmangfoldsloven skal forskiftsendringer vurderes etter de miljørettslige

prinsipp som går frem av §8-12:

§8 Kunnskapsgrunnlaget: Kommunen har registreringer med fellingstall og sett-elg tilbake til 2004. Dataene er registrert i Hjorteviltregisteret. Målet med endringen av minstearealet er å oppnå et bedre samsvar mellom minsteareal og den faktiske bestanden av elg.

§9 Føre-var prinsippet: For å imøtekomme endringer i bestanden som ikke minstearealet gir høyde for, kan det åpnes for bruk av §7 i hjorteviltforskriften som tillater et avvik på opptil 50% dersom bestanden endrer seg eller det oppstår andre ekstraordinære forhold. Dette gjør at en over en kort periode raskt kan øke eller minske avskytingen dersom det er spesielt behov for det.

§10 Samlet belastning for økosystemet: Endring i minstearealet for elg slik at det samsvarer bedre med bestanden og den faktiske fellingsgraden, er et virkemiddel for å opprettholde en jevn bestand og sørge for at elgens påvirkning på økosystemet rundt seg gjennom beiting og tråkk ikke er for stort.

§11 Kostnader ved miljøskade: Ikke relevant.

Gjeldende forskrift, vedtatt 8.mars 2023:

§ 1. Det er adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Elverum kommune.

§ 2. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse er som angitt i tabellen:

	<i>Elg: Minsteareal i daa</i>	<i>Hjort: Minsteareal i daa</i>	<i>Rådyr: Minsteareal i daa</i>
Nordre Elverum	3500	100 000	3000
Strandbygda øst	2300	10 000	3000
Sørskogbygda	4500	100 000	3000
Heradsbygda, Collertskogen og S.N.H	4500	100 000	3000
Resten av kommunen	4500	100 000	3000

§ 3. Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift 17. april 2013 nr. 1245 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, Elverum kommune, Hedmark.

Forslag til ny lokal forskrift

Det foreslås endringer i minstearealet for elg i §2, samt en ny §3 som fastsetter fellingsavgifter for elg og hjort.

§ 1. Det er adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Elverum kommune.

§ 2. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse er som angitt i tabellen:

	<i>Elg: Minsteareal i daa</i>	<i>Hjort: Minsteareal i daa</i>	<i>Rådyr: Minsteareal i daa</i>
Nordre Elverum	3500	100 000	3000
Strandbygda øst	1840	10 000	3000
Sørskogbygda	3000	100 000	3000
Heradsbygda, Collertskogen og S.N.H	3000	100 000	3000
Resten av kommunen	3000	100 000	3000

§ 3. Satsene for fellingsavgift etter forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, er lik maksimalsatsene vedtatt i statsbudsjettet.

§4. Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift 8.mars 2023 nr. 386 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, Elverum kommune, Hedmark.

Videre saksgang:

Forslaget til ny lokal forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Elverum kommune vurderes av viltfaglig utvalg før det sendes ut på høring. På grunn av fristen til å fastsette nytt minsteareal 15.mars, har kommunen relativt kort tid til å gjennomføre høring og få forslaget klart til endelig vedtak i formannskap/kommunestyre. Første gangs behandling og vedtak av viltfaglig utvalg bør derfor være ferdig før utgangen av januar, og videre møter settes ved behov opp ut fra dette.